

Spor Bilimleri Fakültesindeki Öğrencilerin Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Güdülenme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Örneği*

Oğuzhan EROĞLU¹

Yunus YILDIRIM¹

Hasan ŞAHAN²

Özet

Bu araştırmanın amacı; spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu araştırmanın evrenini, Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan 720 öğrenci, örneklem grubunu ise 348 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada, veri toplama aracı olarak, Jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından geliştirilen, Yılmaz ve diğ., (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan “Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği” ve Bozanoğlu (2004) tarafından geliştirilen “Akademik Güdülenme Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde; betimsel istatistik yöntemleri, Kruskal Wallis-H Testi, Mann Whitney-U Testi ve Spearman Sıra Farkları Korelasyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği puanlarının, cinsiyet, yaş, bölüm ve sınıf değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği, ancak genel akademik not ortalaması değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin Akademik Güdülenme Ölçeği puanlarının bölüm ve sınıf değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği, ancak cinsiyet, yaş ve genel akademik not ortalaması değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca, Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği puanları ve Akademik Güdülenme Ölçeği puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek seviyede anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği puanları arttıkça Akademik Güdülenme Ölçeği puanlarının da arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik, Öz-yeterlik, Güdülenme.

The Students at the Faculty of Sport Sciences Academic Self-Efficacy and Academic Examination of the Relationship Between Levels of Motivation: Example Of Akdeniz University

Abstract

The aim of this research is to examine academic self-efficacy and academic examination of the relationship between levels of motivation of the students at the Faculty of Sport Sciences . The population of this study is the 720 in the Faculty of Sport Sciences of the Akdeniz University, the sample of group from 348 students. As the data collection tools have been used “Academic Self-Efficacy Scale” developed by Jerusalem ve Schwarzer (1981), adapted to Turkish Yılmaz et al. (2007) and “Academic Motivation Scale” developed by Bozanoğlu (2004) et al. Research, data analysis; the methods of descriptive statistics, Kruskal Wallis-H Test, Mann-Whitney-U Test and Correlation Analysis were used. Students scores Academic Self-Efficacy Scale did not show a statistically significant difference according to the gender, age, department, and class variables,

* Bu çalışma 4. Uluslararası Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresinde Sözel Sunum olarak sunulmuştur.

¹Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin-Türkiye, oguz-er1071@hotmail.com

¹Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin-Türkiye ynsyldrm69@gmail.com

²Hasan ŞAHAN, Akdeniz Üniversitesi Spor Anabilim Dalı, Antalya-Türkiye, hasansahan@akdeniz.edu.tr

however, that according to general academic grade point average scores, it was determined that the variable showed a statistically significant difference. Students scores Academic Motivation Scale did not show a statistically significant difference of scores according to where the department and class variables, however, it was determined that according to the gender, age, and general academic grade point average variables showed a statistically significant difference. In addition, students were identified Academic Self-Efficacy Scale scores and Academic Motivation Scale scores between directional and a highly significant positive relationship. As a result of research; students scores Academic Self-Efficacy Scale as a result of research students increases, it can be said that the Academic Motivation Scale scores also increased.

Keywords: Academic, Self-Efficacy, Motivation.

GİRİŞ

Üniversite öğrencilerinin eğitim süresi boyunca yerine getirmesi gereken birçok görev ve sorumluluğu vardır (Akbaş ve Gizir, 2010). Bu görev ve sorumlulukların ne şekilde sonuçlanacağı öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri ile ilişkili olabilmektedir. Özellikle eğitim sürecindeki kalitenin ve eğitimin yapısının çok ciddi bir şekilde tartışıldığı günümüzde, bu konularla ilgili çalışmaların üniversite öğrenimi açısından yapılması ayrıca önemini arttırmaktadır (Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007).

Kişilerin gelişimlerine yönelik düşünceleri, onların örgütsel adalet (Doğu ve Yılmaz, 2017), akademik özyeterlilik (Aydın, 2010), duygu düzeylerini arttırmakta ve bu kişilerin güdülenme davranışlarını etkilediği bilinmektedir. Pajares ve Shunck (2001), akademik öz-yeterliğin ve akademik güdülenmenin başarı üzerinde etkilerinin olduğunu belirtmiştir. Sharp, Pocklington ve Weindling, (2002) ise, akademik öz-yeterliğin temelini, kişinin bireysel başarılarının ve güdülenme seviyesinin oluşturduğunu vurgulamıştır.

Alanyazında öz-yeterlik, akademik öz-yeterlik, güdülenme ve akademik güdülenme çalışmaları mevcuttur. (Akbaş ve Gizir, 2010; Aktaş, 2017; Alemdağ, Öncü ve Yılmaz 2014; Şeker, 2017). Ancak Akdeniz Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinde benzer çalışmalara rastlanmamıştır. Bu yönüyle spor bilimleri alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Akademik Öz-Yeterlik

Öz-yeterlik kavramı İlk olarak Bandura (1977) tarafından ortaya atılmış ve kişinin bilgisini ve becerilerini hedeflediği seviyeye ulaştırmak için kendi kapasitesine olan inancı olarak tanımlanmıştır. Bu kurama göre, kişinin bir konu hakkındaki öz-yeterliği, kişinin motivasyonunu ve performansını etkileyebilmekle beraber kişinin öz-yeterliğe sahip olduğu alanda çalışmaya ısrar etmesine neden olmaktadır (Yıldırım, 2010). Akademik öz-yeterlik, öğrencinin kişisel olarak akademik seviyedeki bir işi başarıyla yerine getirebileceğine yönelik sahip olduğu inancı, kişinin kendi yeterlikleri hakkındaki düşüncesi veya kendini tanıması olarak tanımlanmıştır (Chu ve Choi, 2005; Elkatmış, Demirbaş ve Ertuğrul, 2013). Kişinin ulaşmak istediği hedeflere ulaşabilmesi için davranışlarını organize etmesi ve amaçlarına ulaşabilmesi için öz-yeterlik inancına sahip olması gereklidir (Azar, 2012). Çünkü bu inanç, kişinin düşünce tarzını, problem çözme becerisini ve duygusal reaksiyonlarını etkiler (Basım, Korkmazıyrek ve Tokat, 2008; Yıldırım, 2015).

Öz-yeterlik inancı yüksek veya düşük seviyede olan bireylerin bazı özelliklerinde farklılıklar görülebilir (Yenilmez ve Kakmacı, 2008). Kişinin öz-yeterlik inancı, düşünme sistemini, problem çözme yeteneğini ve duygusal olarak verdiği tepkilerini etkilemekle beraber, öz-yeterlik düzeyi düşük olan insanlar, olayların çok zor olduğunu düşünür ve dar bir bakış açısıyla olaylara yaklaştıkları içinde problemleri çözmede başarısız olurlar (Horzum ve Çakır, 2009; Karaduman ve Emrahoğlu, 2011; Yıldırım 2015). Hatta düşük öz-yeterlik inancı kişinin

yapması gereken şeyleri yapmasından kaçmaya sebep olabilirken yüksek öz-yeterlik inancı ise bir davranışı başlatmada ve sürdürmede tetikleyici bir güce sahip olabilmektedir (Akday ve Gizir, 2010).

Akademik GÜdülenme

Motivasyon kelimesi ile eş anlamlı olarak kullanılan güdülenme kelimesi, özellikle öğrenme ile ilgili konularda dikkatleri üzerine çeken bir kavram olmuştur (Terzi, Ünal ve Gürbüz, 2012). Çünkü öğrenme ve öğretme etkinliklerinin yerine getirilmesinde güdülenme kavramı temel bir öğedir (Demir ve Arı, 2013). Bu kavramın kökenini Latince “movere” İngilizce’de “motivation” kelimeleri oluşturmakta ve Türkçede ise motivasyon ve güdülenme kavramları birlikte kullanılmıştır (Ünal, 2013). Ancak son zamanlarda, psikologlar ve eğitimciler tarafından güdülenme kavramı daha çok tercih edilmiştir (Bozanoğlu, 2004). GÜdüler (motiv), güdülenme kavramının temelini oluşturmakta (Cıla, 2013; Demir, 2008) ve Aydın (2010) tarafından güdü kavramı, kişinin davranışına yön ve enerji veren güç olarak tanımlanmıştır. Genel anlamda, kişinin birtakım davranışlara yön veren güdüler, farklı ihtiyaçlardan doğar ve kişinin güdülenme düzeyi öğrenme sürecinde çok önemli bir rol oynar (Eğmir, Ödemiş, Bayar, Bayar ve Kayır, 2013). Eğer kişinin bu ihtiyaçları akademik düzeyde ise yönelimi de akademik anlamda olacaktır. Çünkü kişinin, bir davranışı gerçekleştirebilmesi, o davranışla ilgili olan güdülenme düzeyine bağlıdır (Balaban, 2016). Akademik güdülenme ise, Bozanoğlu (2004) tarafından “*akademik işler için gerekli enerjinin üretilmesi*” (s.84) olarak tanımlanmaktadır.

YÖNTEM

Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan

toplam 720 öğrenci, örneklem grubunu ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğinden 118, Spor Yöneticiliği Bölümünden 77, Antrenörlük Bölümünden 79 ve Rekreasyon Bölümünden 74 öğrenci olmak üzere, toplamda 348 öğrenci oluşturmuştur. Katılımcıların %50,9’u kadın, %49,1’i erkek ve yaş aralığı ise 18 ile 26 arasında değişmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, demografik bilgilerin yer aldığı bilgi formu, Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği ve Akademik GÜdülenme Ölçeği kullanılmıştır.

Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği

Jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından geliştirilen ve Yılmaz ve diğ., (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan “Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği” (AÖYÖ) tek boyut içeren bir yapı gösteren 7 maddeden oluşan ölçek, 4’lü likert tipinde “Bana Tamamen Uyuyor”, “Bana Uyuyor”, “Bana Çok Az Uyuyor”, “Bana Hiç Uymuyor” şeklindedir. Orjinal ölçeğin Cronbach Alfa değeri .87 olarak, Yılmaz ve diğ., (2007) tarafından .79 ve bu çalışmada .71 olarak tespit edilmiştir.

Akademik GÜdülenme Ölçeği

Öğrencilerin güdülenme düzeylerini belirlemek amacı ile kullanılan Akademik GÜdülenme Ölçeği (AGÖ) Bozanoğlu (2004) tarafından geliştirilmiştir ve toplam 20 maddeden oluşan ölçek, 5’li likert tipinde “kesinlikle uygun”, “uygun”, “kararsızım”, “uygun değil”, “kesinlikle uygun değil” şeklindedir. Ölçek 19 olumlu 1 olumsuz maddeden oluşmakta ve ölçektenen yüksek 100, en düşük ise 20 puan alınmaktadır.

Ölçeğin faktör analizi sonucunda 3 faktörden oluştuğu belirtilmiş, ancak, Bozanoğlu (2004)’nun amacının, “*çok boyutlu bir ölçme aracı geliştirmek olmadığından, madde yazılımlında belli bir yapıya uygun maddeler değil, olası bütün maddeler değerlendirilmiştir*” (s.88) ifadesinden

hareketle ölçek bu çalışmada tek boyutlu olarak kullanılmıştır. Bu sayede ölçeğin amacına daha iyi hizmet edeceği düşünölmüştür. Ancak bu ölçek 3 boyutlu olarak da kullanılabilir. Ölçeğin güvenilirliği test-tekrar test tutarlılığı ile belirlenmiş ve uygulamalar arası korelasyon .87 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise .89 olarak tespit edilmiştir.

İşlem

Anketler öğrencilere dağıtılmadan önce araştırmacı tarafından konu ile ilgili kısa bir bilgi verilmiş ve anketler cevaplandıktan hemen sonra toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde; yüzde ve standart sapma analizleri, Kruskal-Wallis H Testi, Mann Whitney-U Testi ve Spearman Sıra Farkları Korelasyon Analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Gúdülenme Puanlarının Tanımlayıcı İstatistikleri

	Puan Aralığı	Ortalama	SS
AÖYÖ	10-28	20,86	3,43
AGÖ	37-99	71,12	12,09
n=348			

Katılımcıların akademik öz-yeterlik ve akademik gúdülenmelerinin yüksek düzeyde olduğu göröldü.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Gúdülenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	z	p
AÖYÖ	Erkek	171	174,98	29921,98	15052,0	-0,087	0,930
	Kadın	177	174,04	30805,00			
AGÖ	Erkek	171	154,35	26394,50	11688,5	-3,674	0,001*
	Kadın	177	193,96	34331,50			

* p<0,01

Tablo 2 incelendiğinde; AGÖ puanlarının ise cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği, farklılığın kadın katılımcılar lehine gerçekteştiği tespit edilmiştir.

Tablo 3. Bölüm Değişkenine Göre Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Gúdülenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

	Bölüm	n	Sıra Ort.	X ²	sd	P
AÖYÖ	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	118	173,57	1,542	3	,673
	Spor Yöneticiliği	77	174,25			
	Antrenörlük	79	165,67			
	Rekreasyon	74	185,66			
	Toplam	348				
AGÖ	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	118	167,76	1,022	3	,796
	Spor Yöneticiliği	77	181,28			
	Antrenörlük	79	173,87			
	Rekreasyon	74	178,86			
	Toplam	348				

Tablo 3 incelendiğinde; AÖYÖ ve AGÖ puanlarının bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Değişkenine Göre Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Güdülenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

	Sınıf	n	Sıra Ort.	X ²	sd	P
AÖYÖ	1. Sınıf	82	165,66			
	2. Sınıf	97	167,25			
	3. Sınıf	83	174,74	3,440	3	,329
	4. Sınıf	86	190,87			
	Toplam	348				
AGÖ	1. Sınıf	82	170,01			
	2. Sınıf	97	165,31			
	3. Sınıf	83	187,97	2,487	3	,478
	4. Sınıf	86	176,15			
	Toplam	348				

p>0.05

Tablo 4 incelendiğinde; AÖYÖ ve AGÖ puanlarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 5. Genel Akademik Not Ortalaması Değişkenine Göre Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Güdülenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

	GANÖ	n	Sıra Ort.	X ²	sd	P	Anlamlı Fark
AÖYÖ	2.47 ve altı (A)	126	116,58				
	2.48 ve 2.98 (B)	141	203,38				B-A
	2.99 ve 3.49 (C)	72	208,81	68,584	3	,001*	C-A
	3.50 ve 4.00 (D)	9	258,50				D-A
	Toplam		348				
AGÖ	2.47 ve altı (A)	126	140,31				B-A
	2.48 ve 2.98 (B)	141	179,28				C-A
	2.99 ve 3.49 (C)	72	209,54	37,188	3	,001*	D-A
	3.50 ve 4.00 (D)	9	297,94				C-B
	Toplam		348				D-B

* p<0,01

Tablo 5 incelendiğinde; AÖYÖ ve AGÖ puanlarının genel akademik not ortalaması değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği ve anlamlı farklılığın genel akademik not ortalaması değerlerine göre daha yüksek olan bireyler lehine gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Tablo 6. Yaş Değişkenine Göre Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Gúdülenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

	Yaş	n	Sıra Ort.	X ²	sd	P	Anlamlı Fark
AÖYÖ	18,00	27	189,20	11,427	8	,179	Anlamsız
	19,00	51	144,65				
	20,00	58	155,19				
	21,00	53	190,65				
	22,00	69	183,14				
	23,00	34	176,54				
	24,00	25	202,10				
	25,00	20	183,58				
	26,00	11	161,05				
	Toplam	348					
AGÖ	18,00	27	186,72	19,619	8	0,012*	21-19
	19,00	51	144,91				
	20,00	58	159,92				
	21,00	53	195,60				
	22,00	69	167,50				
	23,00	34	180,46				
	24,00	25	201,46				
	25,00	20	229,30				
	26,00	11	121,45				
	Toplam	348					

*p<0,05

Tablo 6 incelendiğinde; AÖYÖ puanlarının yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği, AGÖ puanlarının ise yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 7. Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Gúdülenme Ölçek Puanları Arasındaki İlişki

	AÖYÖ
AGÖ	,522**

** p< 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 7 incelendiğinde; AÖYÖ ve AGÖ puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek seviyede anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada; öğrencilerin, akademik öz-yeterlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 2). Alanyazında bu araştırmanın sonucu destekler araştırmalar mevcuttur (Alemdağ ve diğ., 2014; Alemdağ, 2015; Güldü, 2015; Koçer, 2014; Oğuz, 2012; Pekel, 2016). Ancak, alanyazında bu araştırmanın sonucunu desteklemeyen çalışmalarda mevcuttur (Aksu, 2015; Biricik, 2015; Pekdemir, 2015; Satıcı, 2013; Yağcı ve Aksoy, 2015; Yılmaz, Yılmaz ve Türk, 2010). Tschannen, Moran ve Woolfolk Hoy (2001) okul içindeki

değişkenlerin, kişilerin demografik değişkenlerinden daha etkin bir şekilde öz-yeterliği belirleyen bir özelliğe sahip olduğunu belirtmektedirler. Bu düşünceden hareketle, farklı okul içi değişkenlerine sahip olan yerlerde öz-yeterliğin farklılık göstermesi mümkün olabilmektedir.

Araştırmada; öğrencilerin, akademik gúdülenme düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği ve anlamlı farklılığın kadın katılımcıların lehine gerçekleştiği tespit edilmiştir (Tablo 3). Alanyazında çalışmanın sonucu destekler araştırmalar mevcuttur (Alemdağ ve diğ., 2014; Gömleksiz ve

Serhatoğlu, 2013).Bu durumda cinsiyet değişkeninin akademik güdülenme düzeyini etkileyen bir değişken olabileceği söylenebilir.

Araştırmada, öğrencilerin akademik öz-yeterlik düzeylerinin bölüm ve sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 3 ve 4). Ancak, alanyazın incelendiğinde sınıf değişkenine göre bu araştırmanın sonucunu desteklemeyen çalışmalar mevcuttur (Alemdağ ve diğ., 2014; Koçer, 2014; Oğuz, 2012; Pekel, 2016; Yağcı ve Aksoy, 2015). Biricik (2015) yaptığı araştırmada ise hem sınıf hem de bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin, akademik güdülenme düzeylerinin bölüm ve sınıf değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 3 ve 4). Güldü (2015) yaptığı araştırmada; öğrencilerin, akademik güdülenme düzeylerinin sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediğini tespit etmiştir. Ancak, Alemdağ ve diğ., (2014) yaptıkları araştırmada bölüm, Demir (2008) yaptığı araştırmada sınıf, Gömleksiz ve Serhatoğlu (2013) yaptıkları araştırmada ise hem sınıf hem de bölüm değişkenine göre öğrencilerin, akademik güdülenme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir. Bu farklılığın nedeni, bütün bölüm ve sınıfların aynı ortamda ders işliyor olmasından ve öz-yeterliği etkileyen okul içi etkenlerin benzer olmasından kaynaklandığını düşünülmektedir. Ayrıca örneklem grubunun farklılığından da kaynaklandığını düşünülmektedir.

Araştırmada, öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeylerinin genel akademik not ortalaması değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 5). Anlamlı farklılığın, genel akademik not ortalaması diğerlerine göre daha yüksek grupta yer alan öğrencilerin lehine gerçekleştiği tespit edilmiştir. Alanyazında bu araştırmanın sonucu destekler araştırmalar mevcuttur

(Güldü, 2015; Yağcı ve Aksoy, 2015; Yenilmez ve Kakmacı, 2008). Genel akademik not ortalaması yüksek olan öğrencilerin, akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme düzeylerinin yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Akademik not ortalamasını yüksek olan öğrencilerin akademik görevlerini yerine getirdiğini ve bunun sonucunda akademik öz-yeterlik düzeylerinin arttığı düşünülmektedir. Bunun sonucunda ise akademik güdülenmeyi tetikleyen bir unsur olduğu söylenebilir.

Araştırmada; öğrencilerin, akademik öz-yeterlik düzeylerinin yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 6). Ancak, alanyazında bu araştırmanın sonucunu desteklemeyen çalışmalar mevcuttur (Alemdağ, 2015; Koçer, 2014; Oğuz, 2012; Pekel, 2016). Ayrıca öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin ise yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 6). Demir'in (2008) yaptığı araştırmada; öğrencilerin, akademik güdülenme düzeylerinin yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği ve Polat'ın (2013), Eğmir ve diğ., (2013) yaptıkları araştırmalarda; öğrencilerin, akademik güdülenme düzeylerinin yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde, çalışmalarda farklı sonuçların tespit edilmesinin nedeni, farklı sosyal ve kültürel çevrelerden gelen öğrencilerin aynı ortamda bulunmasından kaynaklanabilir. Bandura'ya (2002) göre toplumsal yapıda meydana gelen kültürel ve teknolojik değişimler insanların sahip olduğu rollerinde, inançlarında, değerlerinde ve davranış şekillerinde önemli değişimleri beraberinde getirmektedir (Steffen, McKibbin, Zeiss, Gallagher-Thompson and Bandura, 2002). Yani kişilerin öz-yeterlikleri kişinin içinde bulunduğu sosyo-kültürel ortama göre farklılık gösterebilir.

Araştırmada, öğrencilerin akademik öz-yeterlik düzeylerinin puanları ve akademik güdülenme düzeyleri arasında pozitif yönlü ve

yüksek seviyede anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Tablo 7). Alanyazında bu araştırmanın sonucunu destekler çalışmalar mevcuttur (Akbaş ve Gizir, 2010; Alemdağ ve diğ., 2014; Aktaş, 2017; Saticı, 2013). Bu sonuçları ışığında akademik öz-yeterliğin akademik güdülenmeyi tetikleyen bir unsur olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın sonucunda, kadın katılımcıların, erkeklere göre daha yüksek düzeyde akademik güdülenme düzeyine sahip olduğu, akademik öz-yeterlikleri ile akademik güdülenme düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğu, akademik öz-yeterlik düzeyleri arttıkça akademik güdülenme düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Bu konu farklı sosyo-kültürel grupların yer aldığı topluluklara da uygulanabileceği ve akademik öz-yeterliği ve akademik güdülenmeyi etkileyen okul içi etkenlerin araştırılıp tespit edilmesinin konuya ışık tutacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin, akademik öz-yeterlikleri ve akademik güdülenme hakkında gelişim sağlanması amacıyla, eğitim süreci içerisinde bu özelliklerini geliştirici etkinliklere yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, S. E., ve Gizir, C. A. (2010). Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: akademik güdülenme, akademik özyeterlik ve akademik yüklenme stillerinin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 61-78.
- Aktaş, H., (2017). Akademik Güdülenme İle Akademik Özyeterlik Arasındaki İlişki: İlahiyat Fakültesi Öğrencileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6 (3), 1376-1398
- Aksu, N. (2015). *Lise Öğrencilerinin Akademik Öz Yeterlik, Sosyal İlişki Unsurları İle Suça Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Alemdağ, C. (2015). *Beden eğitimi öğretmeni adaylarının epistemolojik inançları, akademik öz-yeterlikleri ve öğrenme yaklaşımları*. Yayımlanmamış doktora tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon.
- Alemdağ, C., Öncü, E., ve Yılmaz, A. K. (2014). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Akademik Motivasyon ve Akademik Öz-Yeterlikleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 25(1), 23-35.
- Aydın, F. (2010). *Akademik Başarı Yordayıcısı Olarak Akademik Güdülenme, Öz Yeterliği ve Sınav Kaygısı*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Azar, A. (2012). Ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 6(12), 235-252.
- Balaban, F. (2016). Bir dersin harmanlanmış öğrenme yöntemiyle işlenmesinin öğrencilerin akademik güdülenmelerine etkisi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 225-241.
- Bandura, A. (1977). "Self-Efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change", *Psychological Review*, Vol. 84, pp. 191-215.
- Basım, H. N., Korkmazıyürek, H., ve Tokat, A. O. (2008). Çalışanların Öz Yeterlilik Algılanmasının Yenilikçilik ve Risk Alma Üzerine Etkisi: Kamu Sektöründe Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 121-130.
- Biricik, Y. (2015). *Beden Eğitimi Ve Spor Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Bozanoglu, İ. (2004). *Bilissel davranışçı yaklaşıma dayalı grup rehberliğinin güdülenme, benlik saygısı, başarı ve sınav kaygısı düzeylerine etkisi*. Yayımlanmış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Cıla, M. (2013). *Anadolu Lisesi 9. Ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının, Akademik Öz Yeterlik, Mükemmeliyetçilik ve Akademik G¼d¼lenmeden Yordlanması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğu, G. A., ve Yılmaz, B. (2017). Gençlik ve Spor Bakanlığı Merkez Teşkilatı Çalışanlarının Örgütsel Adalet ile Örgütsel Sessizlik Algıları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 16-27.
- Chu, A. H. C., and Choi, J. N. (2005). Rethinking procrastination: Positive effects of "active" procrastination behavior on attitudes and performance. *The Journal of Social Psychology*, 145(3), 245.
- Demir, Z. (2008). *Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Akademik G¼d¼lenme D¼zeyleri (SAÜ Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Demir, M. K., ve Arı, E. (2013). Öğretmen adaylarının akademik g¼d¼lenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(3), 265-279.
- Eğmir, E., Ödemiş, İ. S., Bayar, V., Bayar, A., ve Kayır, G. (2013). Lisansüstü eğitim gören öğrencilerin akademik g¼d¼lenme düzeyleri. *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu*, 97.
- Elkatmış, M., Demirbaş, M., ve Ertuğrul, N. (2013). Eğitim fakóltesi öğrencileri ile formasyon eğitimi alan fen edebiyat fakóltesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 41-50.
- Gömlüksiz, M. N., ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 173(173), 99-128.
- G¼ld¼, S. (2015). *Liselerde Okuyan Öğrencilerin Görüşleri Doğrultusunda Okul Metoforlarının Akademik Öz Yeterlik ve Lise Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Horzum, M. B., ve Çakır, Ö. (2009). Çevrim içi teknolojilere yönelik öz-yeterlik algısı ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 1327-1356.
- Karaduman, B., ve Emrahoğlu, N. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bazı Değişkenler Açısından Fen Öğretimi Öz-Yeterlik İnanç D¼zeylerinin ve Sonuç Beklentilerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 8(3), 69-79..
- Koçer, M. (2014). Ortaokul Öğrencilerini Benlik Algıları İle Akademik Öz-Yeterlik D¼zeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi: İzmir.
- Pajares, F., and Schunk, D. (2001). The development of academic self-efficacy. *Development of achievement motivation. United States*, 7.
- Pekdemir, Ü. (2015). *Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarıları İle Matematik Kaygıları, Benlik Saygıları, Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Otomatik Düşünceleri Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Pekel, A. (2016). *Spor Yöneticiliği Bölümünde Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Öz Yeterlikleri ve Üniversite Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Polat, A. (2013). *Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Sorgulama Topluluğu Algılarının Akademik G¼d¼lenme ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Satıcı, S. A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin akademik öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Sharp, C., Pocklington, K., and Weindling, D. (2002). Study support and the development of the self-regulated learner. *Educational Research*, 44(1), 29-41.
- Steffen, A. M., McKibbin, C., Zeiss, A. M., Gallagher-Thompson, D., and Bandura, A. (2002). The revised scale for caregiving self-efficacy: Reliability and validity studies. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological sciences and social sciences*, 57(1), P74-P86.
- Şeker, S. S. (2017). Müzik Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Akademik Gúdülenme ve Akademik Öz-Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 17(3), 1465-1484.
- Oğuz, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(2).
- Terzi, M., Ünal, M., ve Gürbüz, M. Ç. (2012). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının matematiğe yönelik akademik gúdülenme düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 51-60.
- Tschannen-Moran, M., and Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and teacher education*, 17(7), 783-805.
- Ünal, M. (2013). *Lise Öğrencilerinin Akademik Gúdülenme Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından Yordanması*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yağcı, U., ve Aksoy, V. (2015). Müzik Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz Yeterlikleriyle Öğretmenlik Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 1(33), 84-104.
- Yenilmez, K., ve Kakmacı, Ö. (2008). İlköğretim matematik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öz yeterlilik inanç düzeyleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1-21.
- Yıldırım, F., ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz yeterlilik ölçeği türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-308.
- Yıldırım, İ. (2015). Revised version of physical education teachers' self-efficacy scale. *Journal of Human Sciences*, 12(1), 870-886.
- Yıldırım, İ. (2015). The Correlation between Organizational Commitment and Occupational Burnout among the Physical Education Teachers: The Mediating Role of Self-Efficacy. *International Journal of Progressive Education*, 11(3).
- Yılmaz, G., Yılmaz, B., ve Türk, N. (2010). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi (Nevşehir ili örneği). *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(2), 85-90.
- Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G. (2007). Akademik öz-yeterlik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 33, 253-2.